

РОЗВИТОК ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОГО СЕКТОРА УКРАЇНИ

Я. А. МАКСИМЕНКО, канд. екон. наук, доц., проф. кафедри загальної економічної теорії

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Т. А. ДЯЧЕНКО, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри загальної економічної теорії

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Одним із ключових завдань є розвиток високотехнологічного сектора в національній економіці України. В зв'язку з цим посилюється необхідність всебічного аналізу даної проблеми і пошуку шляхів її вирішення.

За даними Державної служби статистики України частка переробної промисловості у ВВП протягом останніх років має тенденцію до зниження. Так, у 2010 році частка переробної промисловості у ВВП становила 13,0 %, у 2015 році вже 11,9 %, у 2016 дещо підвищилась – до 12,2 %, з 2017 року почалось зниження; в 2017 році показник становив 12,0 %, в 2018 році – 11,5 %, в 2019 році – 10,8 %, а в 2020 році – 10,1 % [5].

Розвиток галузей, що створюють високу додану вартість пов'язаний зі структурою товарного експорту країни, а саме із співвідношенням товарів різного ступеня обробки. Збільшення частки в експорті сировини, знижує частку обробної промисловості у ВВП. Динаміка товарної структури експорту за товарними групами з найбільшою часткою в загальному експорті України подана в табл.1.

Таблиця 1 – Динаміка товарної структури експорту України за деякими товарними групами

Роки	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Експорт, млн. дол	47299	35420	33560	39701	43341	46091	45143	63113
Продовольчі товари та сировина для їх виробництва, відсотків	21	40,9	45,4	44,7	42,9	48,0	49,1	43,9
Мінеральні продукти, відсотків	10,7	7,5	7,1	8,9	9,0	9,6	11,0	12,5
Чорні й кольорові метали та вироби з них, відсотків	36,0	25,9	24,1	24,9	26,3	21,7	19,5	24,9
Машини, устаткування, транспортні засоби та прилади, відсотків	18,0	9,4	8,2	7,2	6,9	7,4	7,5	6,0

Джерело: побудовано авторами на основі [4].

Високу частку в експорті становлять такі товарні групи: продовольчі

товари та сировина для їх виробництва, цей показник коливався від 40,9 % від загального обсягу експорту в 2015 році до 43,9 % у 2021 році, у 2010 році його значення було на рівні 21 %; мінеральні продукти – від 7,5 % у 2015 році – до 12,5 % у 2021 році, у 2010 році їх частка становила 10,7 %; чорні й кольорові метали та вироби з них – від 25,9 % у 2015 році – до 24,9 % у 2021 році, у 2010 році їх частка становила 36,0 %. Натомість частка машин, устаткування, транспортних засобів та приладів у 2010 році становила 18,0 %, у 2015 році – 9,4 %, у 2021 році тільки 6,0 % від загального обсягу [4]. Аналіз товарного експорту свідчить про недосконалість його структури: низькотехнологічні товари становлять високу частку в експорті, високотехнологічні товари – низьку; причому за деякими товарними групами частка низькотехнологічних товарів має тенденцію до зростання, частка високотехнологічних товарів – до зниження.

Для вирішення даної проблеми слід забезпечити розвиток експортних галузей. Потрібно орієнтуватись не на сировинну, а на високотехнологічну наукоємну експортну продукцію [3]. Необхідно максимально ефективно використати наявний потенціал, збільшення внутрішніх інвестицій, розробка і впровадження новітніх технологій. Також важливо створювати умови для отримання вигоди від зовнішньої торгівлі за рахунок міжнародного поділу праці і міжнародної спеціалізації, розвитку науково-технічного співробітництва. Необхідно забезпечити розвиток всіх галузей – від видобування сировини, її переробки до створення кінцевого продукту [2]. Особливу увагу слід приділяти розвитку наукоємних галузей. Важливою умовою є збереження та розвиток кадрового забезпечення наукового потенціалу [1].

Реалізація даних рекомендацій сприятиме збільшенню високотехнологічного сектора в економіці України.

Література:

1. Дяченко Т. А. Вектор інтенсивного зростання економіки України: свідомий вибір та історичний досвід. *Вісник ХНАУ : зб. наук. пр.* Сер.: Економічні науки. Харків : ХНАУ, 2018. № 1. С. 189-195.
 2. Максименко Я. А. Розвиток національної економіки під впливом загальносвітових тенденцій. *Бізнес Інформ.* 2019. № 3. С. 26-31.
 3. Максименко Я. А., Дяченко Т. А. Інтеграція України до світової економічної системи. *Економіка і управління в умовах глобалізації : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 1-7 грудня 2010 р.* Донецьк : [ДонНУЕТ]. 2010. Т. 3. С. 286-288.
 4. Статистика зовнішнього сектора. Зовнішня торгівля товарами. Національний Банк. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external> (дата звернення: 29.01.2023).
- України. 2021. веб-сайт. URL: https://bank.gov.ua/files/ES/Tov_y.pdf. (дата звернення: 29.01.2023).
- Структура валової доданої вартості за видами економічної діяльності в обсязі валового внутрішнього продукту. Державна служба статистики України. 2021. веб-сайт. URL: https://ukr.stat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/11/Yearbook_2021_pdf (дата звернення: 29.01.2023).